

Deklaracja Programowa Rozwoju Gospodarki Senioralnej w Polsce

Populacja Polski do 2060 roku zmniejszy się o ok. 5 mln osób (do 33,2 mln), liczba osób w wieku 65+ osiągnie prawie 11 mln (33 proc. populacji), a liczba osób w wieku produkcyjnym spadnie aż o 9 mln - z ok. 27 mln do 18 mln. Te niepokojące dane przedstawia *The 2015 Ageing Report* (Raport starzenia się – 2015) opublikowany przez Komisję Europejską. *The 2015 Ageing Report* wskazuje Polskę jako jeden z krajów, który w największym stopniu dotknięty zostanie zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. W Polsce stosunek osób niepracujących w wieku 65+ do ogółu pracujących zmieni się z 21 proc. w 2013 roku do ponad 61 proc. w roku 2060. Będzie to, po Słowacji, najwyższy wzrost wśród krajów Unii Europejskiej.

Wzrostowi liczby osób w wieku podeszłym towarzyszy proces zmian w ich zachowaniu i postawach, oznaczających swego rodzaju nową jakość. Odpowiednio zaprojektowana i opracowana polityka senioralna jako istotny element modelu polityki społecznej, powinna reagować na aktualne wyzwania. Wyznaczone cele i kierunki działań mogą być realizowane przy szerokim zaangażowaniu różnych podmiotów. Polityka senioralna powinna być spójna z polityką państwa w obszarze zabezpieczenia społecznego, systemu medyczno-opiekuńczego, aktywizacji zawodowej, edukacji (uczenia się przez całe życie) i kultury, infrastruktury i mieszkalnictwa, czy działania na rzecz innowacyjności usług i produktów skierowanych do seniorów.

Partnerzy Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej i sygnatariusze Deklaracji programowej wskazują na podstawowe wyzwania dla rozwoju gospodarki senioralnej. Wyzwania te powinny pozwolić na budowanie świadomości potencjału gospodarki senioralnej, zwiększanie jej udziału w rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, a tym samym wyzwania te powinny pozytywnie wpływać na aktywność i zdrowe starzenie się osób w wieku 60+.

Jesteśmy przekonani, iż gospodarka senioralna może i powinna być pozytywnym elementem rozwoju gospodarczego, innowacyjności i aktywności gospodarczej. Warunkiem jest wypracowanie przez władze krajowe, samorządowe, a także uczestników rynku zasad i form współpracy tak, aby skutecznie radzić sobie z nowymi wyzwaniami wynikającymi ze struktury demograficznej i uwarunkowań finansowych.

Strategia rozwoju gospodarki senioralnej oparta o wszechstronną diagnozę potrzeb i stopnia aktywności środowiska senioralnego oraz ocenę stanu zaspokojenia potrzeb i aspiracji seniorów, z wykorzystaniem wszystkich głosów zainteresowanych środowisk, powinna określić mapę tzw. mapę drogową wskazującą niezbędne działania mające na celu poprawę funkcjonowania osób starszych w społeczeństwie:

- **Aktywność zawodowa seniorów:** Uruchomienie rządowych programów wspierających zwiększenie aktywności zawodowej osób starszych, wspierających przeciwdziałanie eliminacji seniorów z rynku pracy, podejmowanie działań mających na celu wydłużanie

sprawności zawodowej seniorów, wykorzystywania i dostosowywania ich kompetencji, a także pozwalających na budowanie poczucia realnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym. Programy te powinny uwzględniać promowanie idei mistrzostwa wynikającego z wiedzy i wieloletniego doświadczenia oraz wspieranie i ułatwianie międzypokoleniowego przekazywania wiedzy w tradycyjnych zawodach, które budują kulturę techniczną i gospodarczą Polski. W szczególności w zawodach rzemieślniczych, gdzie transfer wiedzy od starszych do młodszych pokoleń może stanowić o budowaniu przewagi konkurencyjnej Polski na rynkach międzynarodowych – „produkty tworzone od pokoleń”.

- **Świadczenia medyczne i opiekuńcze:** Stworzenie systemowych rozwiązań, które pozwolą na rozwój usług medycznych dla osób starszych, w tym innowacyjnych rozwiązań w sferze farmakoterapii, usług społecznych i opiekuńczych dostosowanych do potrzeb osób starszych oraz programów prozdrowotnych i aktywizujących osoby starsze. Elementem systemowych rozwiązań jest wsparcie dla edukacji obecnych i przyszłych lekarzy z zakresu geriatryi celem zwiększenia dostępności usług medycznych oraz przygotowanie i doskonalenie zawodowe kadry medycznej w kierunku całościowej i kompleksowej opieki zdrowotnej nad starszym pacjentem. Niezbędne jest wspieranie i rozwój poradni geriatrycznej w Polsce. Systemowe rozwiązania powinny przyczynić się do wspierania rozwoju systemów teleopieki i telemedycyny jako szczególnie istotnych dziedzin z punktu widzenia innowacyjności gospodarki. Istotne jest wspieranie innych sektorów, których produkty mają znacznie dla poprawy jakości życia: np. bioprzemysłu, czy robotyki. Niezbędne jest przeprowadzenie zmiany sposobu finansowania poszczególnych świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem świadczeń dedykowanych osobom starszym, także poprzez urealnienie reguł określania pomocy niezbędnej seniorom z wykorzystaniem transparentnej, niezależnej i weryfikowalnej skali Barthel.
- **Świadczenia ubezpieczeń społecznych:** Dokonanie zmiany systemu ubezpieczeń społecznych w kierunku umożliwiającym zawodowo czynnym osobom związanym rodzinnie z seniorem świadczenie na jego rzecz opieki geriatrycznej oraz długoterminowej.
- **Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu:** Podejmowanie działań pozwalających na utrzymanie samodzielności poprzez szersze wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT), celem eliminacji wykluczenia konsumentckiego oraz społecznego.
- **Dostępność usług finansowych:** Wspieranie działań prawnych i wdrażania innowacji w ułatwianiu osobom starszym dostępu do transparentnych, prostych i bezpiecznych usług finansowych. Wskazanie instytucji odpowiedzialnych za egzekwowanie praw osób starszych do dostępności do usług masowych.
- **Budownictwo dla seniora i infrastruktura:** Poprawa jakości życia seniorów mieszkających w miastach i na terenach nieurbanizowanych poprzez wspieranie rozwoju różnych form mieszkalnictwa dla seniorów, w tym powołanie Krajowego Funduszu Adaptacji Mieszkań dla Seniorów. Rozwijanie elastycznego i ekonomicznego transportu w regionach pozamiejskich. Wspieranie lokalowe i finansowe form samopomocy

sąsiedzkiej z asystą, które opierają się o współpracę międzypokoleniową i międzyśrodowiskową.

- **Utrzymanie samodzielności seniora:** Zapewnienie utrzymania samodzielności i niezależności osób starszych, w tym zwłaszcza poprzez rozwój dostępnych form i wspieranie aktywności fizycznej osób starszych. Wspieranie projektów (inicjatyw) budowy i adaptacji miejskiej oraz podmiejskiej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej sprzyjającej prozdrowotnym zachowaniom seniorów i umożliwianie bezpłatnego uprawiania odpowiednich do wieku dyscyplin sportowych pod okiem kwalifikowanych instruktorów.
- **Edukacja i kultura:** Wzmacnianie pozycji i roli środowiskowych liderów, którzy występują w strukturach organizacji działających na rzecz środowiska seniorów oraz tych, którzy działają samodzielnie poprzez inicjowanie odpowiednich programów dydaktycznych (np. w postaci wielokierunkowych studiów podyplomowych; Senior Lider itp.). Wspieranie rozwoju systemowych rozwiązań dla organizacji różnych form uczenia się osób starszych i uczestnictwa w projektach kulturalnych, w tym ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Upowszechnianie edukacji obywatelskiej, w tym poparcie dla inicjatyw powoływania Gminnych Rad Seniorów, czy Parlament Seniorów.

Warszawa, dnia 6 października 2015 r.

Do Deklaracji programowej przystąpiły następujące organizacje i osoby: